

Aan de leden van de gemeenteraad.

Raadsinformatiebrief 21

Helmond, 12 februari 2021

Zaaknummer: 50448931

Onderwerp: Afronding PFAS-onderzoek en start saneringstraject

Geachte leden van de gemeenteraad,

Bij het bedrijf Custom Powders is in het verleden gewerkt met PFAS-houdende stoffen. In onze opdracht is een milieuonderzoek uitgevoerd naar de gevolgen van de uitstoot van deze stoffen. Dit gefaseerde onderzoek is nu afgerond. De eindrapportage en publiekssamenvatting vindt u op <https://www.helmond.nl/documentenpfas>

Uit de eindrapportage blijkt dat de verspreiding van de PFAS-verontreinigingen en de risico's ervan voldoende in beeld zijn gebracht. Er zijn geen maatregelen nodig om risico's voor mens, plant of dier te beperken. De onbeheersbare verspreiding van PFAS via het grondwater maakt maatregelen wel noodzakelijk. Wij zijn daarom gestart met een besluitvormingstraject op grond van de Wet bodembescherming. Hiermee wordt de status van de bodemverontreiniging en de noodzaak tot het treffen van maatregelen formeel vastgelegd.

Via deze raadsinformatiebrief informeren wij u over de conclusies van het onderzoek en de formele besluitvorming die daarop volgt. Deze toelichting is deels een samenvatting van het eindrapport en bevat ook informatie die eerder via raadsinformatiebrieven met u is gedeeld.

De PFAS-verontreiniging is ontstaan bij het drogen van teflonpoeder

PFAS is de afkorting van poly- en perfluoralkylstoffen. Deze stoffen breken niet of nauwelijks af en komen van nature niet in het milieu voor. Deze stoffen worden onder andere gebruikt bij de productie van Teflon. In Helmond worden vooral de PFAS-stoffen GenX en PFOA gevonden. In de periode van 1997 t/m 2017 is PFAS-houdend teflonpoeder gedroogd bij het Helmondse bedrijf Custom Powders. Daarbij is PFAS uit de schoorsteen meegevoerd met de wind en neergeslagen in de omgeving. Hierbij is grond, grondwater, waterbodem en oppervlaktewater verontreinigd geraakt. Er is ook PFAS via de bedrijfsriolering in het milieu terecht gekomen.

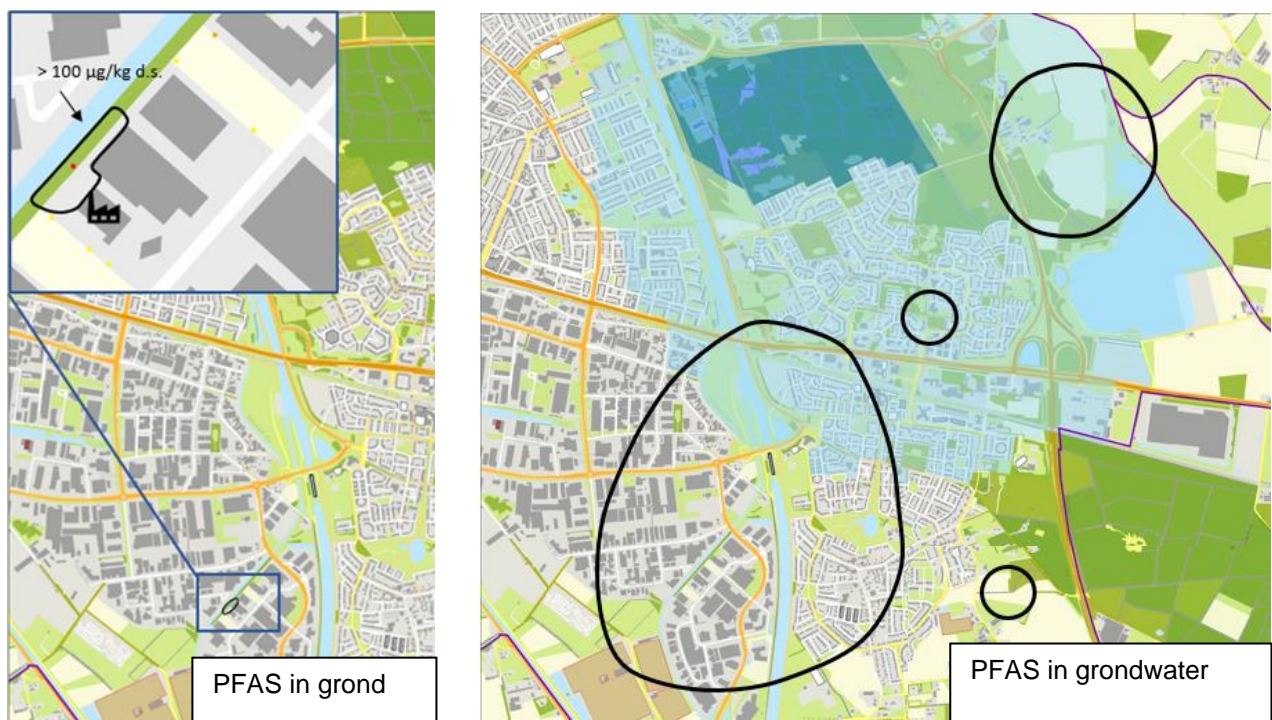
De omvang van de verspreiding en risico's daarvan zijn de afgelopen jaren uitgebreid onderzocht

Dat deden wij vanuit onze rol als bevoegd gezag Wet bodembescherming en Wet milieubeheer. De onderzoeken zijn uitgevoerd in nauw overleg met onze ketenpartners. Hierbij hebben we samengewerkt met het RIVM, waterschap Aa en Maas, Brabant Water, Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, Rijkswaterstaat en de GGD. De onderzoeken zijn fasegewijs uitgevoerd in de periode 2018-2020.

Bij het onderzoek is vooral gekeken naar de verspreiding in grond en grondwater en naar de risico's die daarmee samenhangen. Wij hebben ook onderzoek gedaan naar mogelijke verspreiding en risico's in oppervlaktewater, waterbodembodem, moestuingewassen, regenwater en veegvuil. Zoals gezegd is het doel van het onderzoek bereikt, de omvang van de verontreiniging en de mogelijke risico's zijn in beeld.

De PFAS-verontreiniging is in de overheersende windrichting verspreid

De grootste milieubelasting is gevonden direct naast de schoorsteen van Custom Powders en dat neemt af met de afstand tot die schoorsteen. In de omgeving waar de sterkste grond- en grondwaterverontreinigingen aanwezig zijn, worden ook verontreinigingen gevonden in bijvoorbeeld oppervlaktewater en waterbodembodem. Op de onderstaande tekeningen staan de gebieden aangegeven waar sterkste verontreinigingen met PFAS in grond en grondwater zijn aangetoond. Ook buiten deze contouren wordt nog PFAS aangetroffen, maar dan wel veel minder.

Buiten de gemeentegrenzen valt de verontreiniging mee. Slechts op enkele meetpunten zijn meer dan normale hoeveelheden PFAS aangetoond. De resultaten hiervan zijn uitgebreid besproken met de regionale omgevingsdienst als adviseur van de betreffende gemeenten en van de provincie Noord-Brabant (bevoegd gezag Wet bodembescherming in omliggende gemeentes).

De PFAS-verontreiniging leidt volgens de huidige inzichten niet tot risico's voor mens of milieu

Dit blijkt uit een risicobeoordeling die in onze opdracht is uitgevoerd. Hierbij is rekening gehouden met de wijze waarop blootstelling aan PFAS kan voorkomen. Die blootstelling is afhankelijk van het lokale bodemgebruik. Daarom is ook aanvullend onderzoek uitgevoerd, zoals bijvoorbeeld het moestuinonderzoek waarover u eerder geïnformeerd bent. Er is overigens wel een kans dat we ons oordeel op een later moment moeten herzien op grond van nieuwe wetenschappelijke inzichten. Daarover bent u reeds geïnformeerd via onze raadsinformatiebrief nummer 2021-6 van 18 januari jl.

De onbeheersbare verspreiding via het grondwater vraagt om maatregelen

De grondwaterverontreiniging is omvangrijk en ligt gedeeltelijk binnen het grondwaterbeschermingsgebied (het lichtblauwe gebied op bovenstaand kaartje). Omdat er nog steeds verspreiding via het grondwater plaatsvindt vinden wij het noodzakelijk dat maatregelen getroffen worden om die verspreiding aan te pakken.

De drinkwatervoorziening is niet in gevaar

Omdat de PFAS via de lucht in het grondwater terecht gekomen is, wordt alleen PFAS aangetroffen in het ondiepe grondwater. Brabant Water maakt drinkwater uit het diepe grondwater en daarin is tot nu toe geen PFAS aangetroffen. Vanzelfsprekend blijft Brabant Water de kwaliteit van het grondwater als grondstof voor drinkwater goed in de gaten houden.

De status van de bodemverontreiniging leggen we vast in een formeel besluit

Daarin wordt aangegeven hoe wij de ernst en omvang van de verontreiniging beoordelen. Ook leggen wij vast dat er vanwege de onbeheersbare verspreiding via het grondwater maatregelen getroffen moeten worden. Het besluit bereiden wij voor via een openbare besluitvormingsprocedure. Komende week wordt het ontwerpbesluit bekend gemaakt in de huis-aan-huisbladen en verstuurd naar de belanghebbenden. Eventuele opmerkingen van hen worden door ons verwerkt in het definitieve besluit.

Na besluitvorming start het saneringstraject

Nadat dit besluit definitief is moet er binnen een jaar gestart worden met het nemen van saneringsmaatregelen. Doel hiervan is om het verspreidingsrisico zoveel als mogelijk weg te nemen. Dat betekent dus niet dat de verontreiniging helemaal opgeruimd moet worden. Dat is technisch ook niet mogelijk gelet op de omvang en eigenschappen van de PFAS-verontreinigingen.

De eigenaar van het bedrijfsterrein waarop de verontreiniging is ontstaan moet de sanering laten uitvoeren. Daarvoor moet hij een bodemsaneringsplan opstellen dat door ons wordt beoordeeld. Ook dat oordeel wordt dan via een openbare procedure formeel in een besluit vastgelegd.

In het afvalwater van Custom Powders wordt nog steeds PFAS gevonden

Ondanks dat gestopt is met het verwerken van PFAS-houdende producten, worden er nog steeds wisselende hoeveelheden PFAS gevonden in het bedrijfsriool van Custom Powders. Dit komt waarschijnlijk omdat het bedrijfspand, de bedrijfsriolering en de omgeving nog steeds besmet zijn met PFAS. Samen met de omgevingsdienst en het waterschap wordt deze situatie op dit moment nader bekeken en wordt bepaald of aanvullende maatregelen nodig zijn.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Helmond,

mevr. P.J.M.G. Blanksma-van den Heuvel
burgemeester

H.J. de Ruiter
secretaris